

TreFokus er utgiver av en serie "Byggebeskrivelser" for gjør-det-selv-markedet. Dette er en av disse byggebeskrivelsene. Serien bygger på en tilsvarende svensk serie, utgitt av *Skogsindustrierna*.

TreFokus AS forvalter rettighetene til serien på det norske markedet. Det er anledning til fri gjengivelse av deler av innholdet forutsatt at TreFokus AS oppgis som kilde.

Se også nettstedet til TreFokus, www.trefokus.no

TreFokus

TreFokus AS

Pb 13 Blindern, 0313 OSLO

Tlf.: 22 96 55 00

Faks: 22 46 55 23

E-post: trefokus@trefokus.no

www.trefokus.no

HEUREKA REKLAMBYRÅ Foto forside: Dag Thorstensen

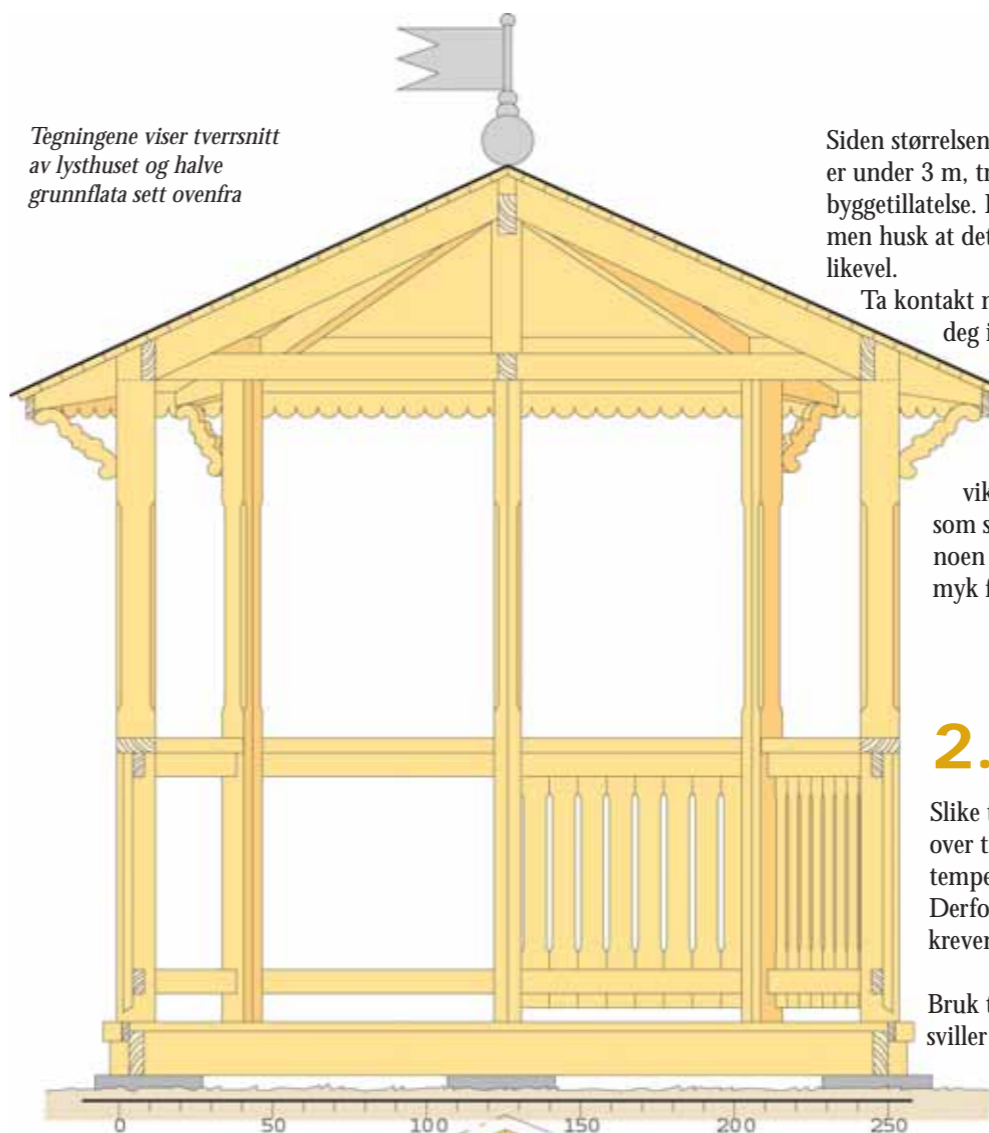
BRUK TRE UTE

BYGGE-
BESKRIVELSE 16

Lysthus

Å leve med tre

Tegningene viser tverrsnitt av lysthuset og halve grunnflata sett ovenfra

Siden størrelsen (grunnflata) ikke overstiger 15 m², og høyden er under 3 m, trenger man i utgangspunktet ikke byggetillatelse. Lysthuset kan vurderes på linje med en utebod, men husk at det kan være begrensninger for hva som er tillatt likevel.

Ta kontakt med kommunen for å sikre deg at du holder deg innenfor gitte lover og forskrifter.

Det er en fordel om du har tilgang til elektrisk gjæringsag med justeringsmuligheter for skrækapping. Ved all gjæringsag er det viktig med nøyaktig tilpasning mellom de delene som skal settes sammen. Det vil likevel kunne bli noen synlige sprekker, men de kan da fylles med myk fugemasse etter maling.

2. Materialvalg

Slike trekonstruksjoner som det er snakk om her, vil over tid bli utsatt for en del påkjenninger som temperatursvingninger, fuktighet og belastninger. Derfor er det viktig å velge materialer som tåler vårt krevende uteklima.

Bruk trykkimpregneret tre i klasse AB til stolper, sviller og gulvbjelker. Resten av lysthuset kan bygges av trykkimpregneret virke klasse AB eller ubehandlet trevirke. Les mer om impregneret trevirke i andre, foreliggende brosjyrer om temaet. Spør din byggevarerhandler om slik informasjon, eller kontakt TreFokus (se adr. på baksiden av denne brosjyren).

Det er viktig at sammenføyningene blir sterke. Alle festemidler og beslag av metall må være av rustfritt stål eller varmforsinket.

Overflatebehandling: Alt trevirke bør grunnes før montering. Bruk først et trebeskyttelsesmiddel f.eks. treolje som trekker inn i trevirket eller et trebeskyttelsesprodukt. Deretter påføres et mellomstrøk. Til slutt legger man på to strøk med dekkende farge, om ikke annet blir anbefalt av din malingsleverandør. Det er viktig å være spesielt grundig med overflatebehandlingen i all endeved, her lønner det seg å «mette» trevirket med et trebeskyttelsesmiddel først. Steder som det er vanskelig å komme til på, må du huske å male på forhånd, før montering. Transparent treolje beskytter gulvets overflate og motvirker sprekkdannelser.

1. Planlegging

Det kan være en spennende utfordring å bygge et vakkert lysthus. Det kan gjøres ganske enkelt, eller man kan gjøre mye ut av det, f.eks. ved å kle inn stenderne med forseggjorte vinduer og dører.

3. Gulvkonstruksjon

Er underlaget stabilt og flatt, kan det kanskje være tilstrekkelig å bygge lysthuset på 8 stk betongheller eller blokker av lettbetong **Q**. De må vates horisontalt i forhold til hverandre. Bruk en skikkelig «rettholt» og et langt, pålitelig vater. Alternativt kan man selvsagt støpe 8 betongsøyler eller en åttekantet betongplate. Det er viktig med solid støtte under midtpunktet av lysthuset. Bruk alltid fuktspærre mellom betong og tre!

Bredden mellom to og to parallelle ytterbjelker i gulvet **W** er 2400 mm. Skråskjær 8 stk slike ytterbjelker med 22,5 graders vinkel, lengde 994 mm. De skal skråspikres sammen med 100 - 3,4, alternativt 125 - 4,0. Vær nøye med å kontrollmål! Sett så på plass 5 tverrgående gulvbjelker **E** med c-(avstanden fra midt på én bjelke til midt på den neste) 400 - 500 mm. De spikres fast fra utsiden med 125 - 4,0. Disse gulvbjelkene kan gjerne festes ekstra med vinkelbeslag.

Til gulv kan 28 x 120 mm trykkimpregnerte terrassebord benyttes. Det lønner seg å forborre til spikerhull i ytterkanter og ved endevend, så unngår man at bordene sprekker. Ytterkanten av gulvet dekkes av en list eller et dekkbord hele veien rundt. Dersom dekkbordet høvles med helning utover, letter dette avrenning av vann.

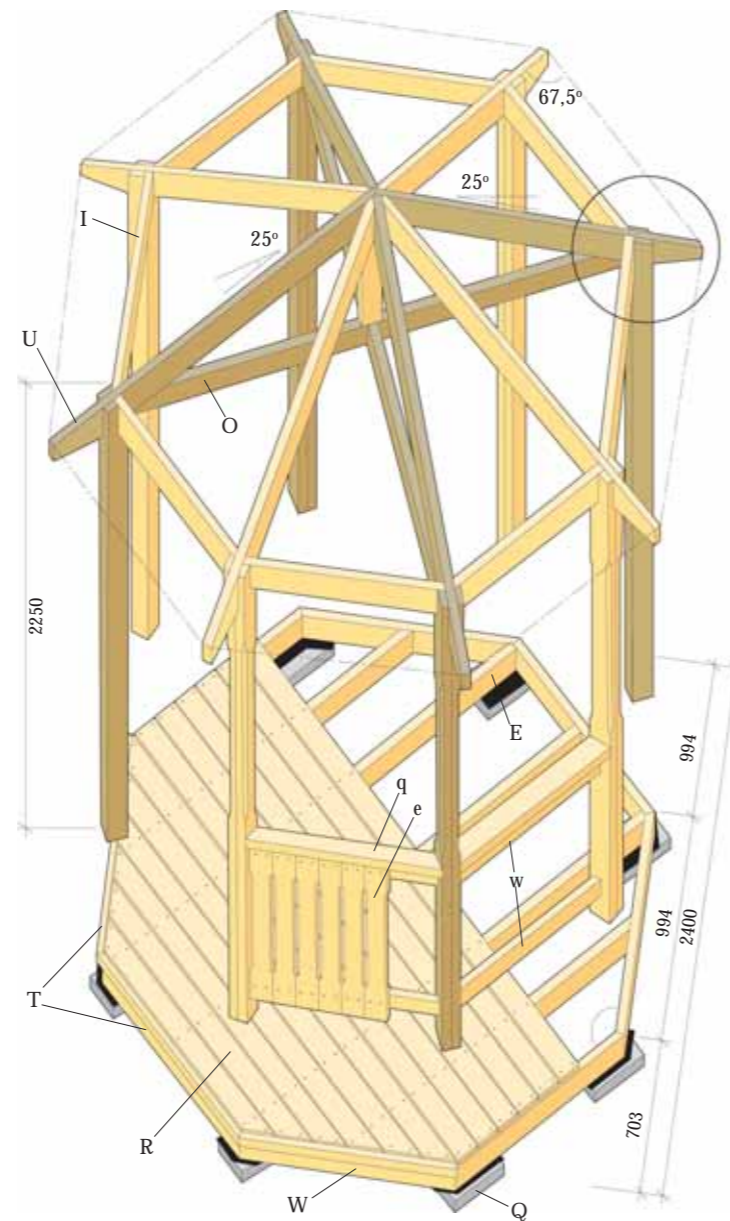
4. Stendere

De 8 stenderne **Y**, som er 2250 mm høye, spikres sammen av doble 48 x 148 mm bjelker. Sag utsparringer i overkant av stenderne, slik at det passer til takstolenes overgurt **U** og topprammen **I** som går fra stender til stender, se detalj **A** og illustrasjonen på side 6.

Dekordetaljer freses ut med fresemaskin og 45 graders fresestål, men det går også greit å høvle og sage. Vær nøye med å måle og merke først. Stenderne plasseres på gulvet og festes med vinkelbeslag (rustfritt eller varmforsinket!) som spikres med 40 - 4,0 eller skrus fast.

Takstolene, som hviler på 2 stendere, skal ha en helning på 25 grader, som vist på tegning **A**. Overgurt **U** er av 48 x 148 mm, og undergurtene **O** av 48 x 98 mm, de loddrette støtteløssene av 48 x 98 mm. Undergurtene spikres i overgurtene med 125 - 4,0 og 100 - 3,4. Skjøten mellom undergurt og overgurt kan i tillegg forsterkes med platebeslag (spikerplater) på begge sider, se detalj **A**. Takstolene skal stikke ut 280 mm, og endene må kappes loddrett.

Takstolen reises, loddes inn med vater og skrå- eller kryssfestes midlertidig med plankebiter som spikres fast med 75 - 2,8.

Det neste stenderparet reises og festes på plass. Overgurt **U** og undergurt **O** festes vinkelrett på den reiste takstolen. Bruk gjerne forsterkning med vinkelbeslag. Sett ovenfra skal de to takstolene som nå er på plass danne et kors. Kontroller hele tiden at alle mål og vinkler stemmer.

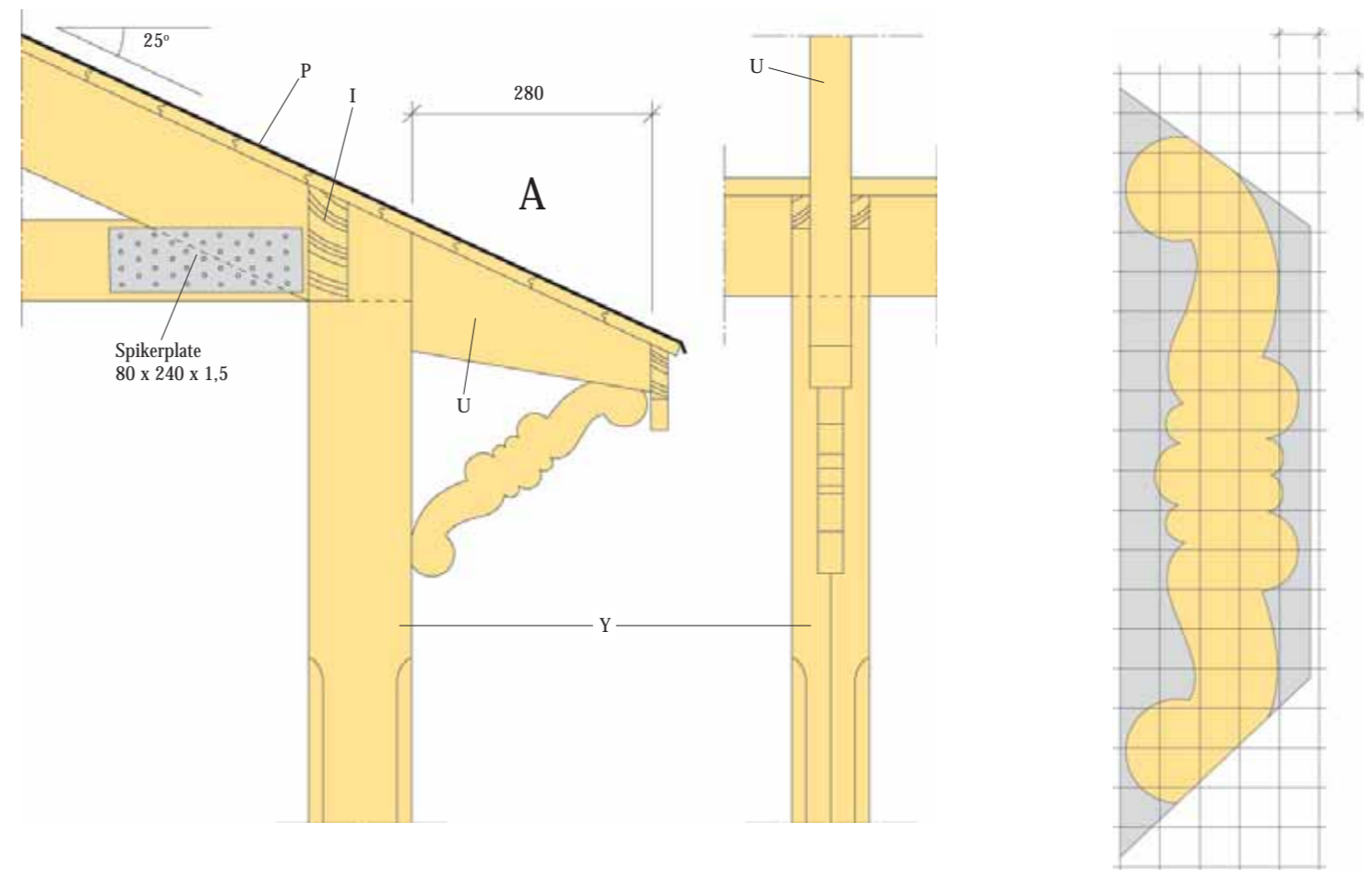
Så kan de fire siste stenderne reises, og topprammen **I** av 48 x 148 mm spikres fast i utsparringen fra innsiden, se detalj.

Overkanten av topprammen må skråsages i 25 graders vinkel, slik at den tilpasses taktroen/takplatene. Endene skråsjes i 22,5 graders vinkel for å passe mot overgurtene **U**. De fire siste overgurtene skal skråspikres på plass der de møtes i midten, og festes i stenderne på samme måte som de andre overgurtene er festet. Det er ikke nødvendig å bruke undergurt her.

5. Taket

Taket **P** er i rupanel 15 x 120 mm. Sett på plass det første bordet ved takfoten, med forsiden ned. La bordet stikke ut nedenfor enden av sperra, så mye at dette bordet kommer til å hvile på dekkbordet. Bruk spiker 75 - 2,8. Taket må dekkes med tykk takpapp, eller gjerne shingel.

Dekkbordet, som skal skråsages i overkant for å tilpasses takvinkelen, lages av 30 x 98 mm, og man skjærer konturer til dekorasjon, gjerne i form av halvsirkler med radius ca 35 mm. Så monteres dekkbordet på plass tett opp mot den nederste taktroen og i enden av sperrene. De 8 dekorative støttebitene er ca 340 mm lange og mønstersagde av dimensjon 30 x 98 mm. Husk å forborre gjennom de avrundede endene før de spikres på plass med spiker 100 - 3,4.

6. Rekkverket

Overliggeren til rekkverket **q** er 48 x 123 mm. Både den og begge de horisontale bjelkene **w** av 36 x 73 mm skal skråkappes i 22,5 grader og skråspikres fast med spiker 75 - 2,8 mellom stenderne. Høyden fra gulvet skal være ca 950 mm. Det er best hvis overliggeren kan avrundes noe på toppen, av hensyn til avrenning av vann. Bruk høvel eller el-høvel til dette. Spilene i rekkverket lages av 22 x 98-/148. Mønster kan sages med elektrisk bandsag eller stikksag. Kantene skrås med slipepapir, høvel eller overfres til 45 grader.

Skråskjær dryppnese i nederste ende av spilene. Rekkverket må overflatebehandles med treolje som trenger inn i trevirket, eller med et trebeskyttelsesprodukt og alkydoljemaling. Mal hele rekkverket ferdig før montering. Spilene spikres på plass med spiker 60 - 2,3.